

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Theologiæ Pastoralis Et Doctrinæ Necessariæ Sacerdotibus Cœram Animarum administrantibus

Binsfeld, Peter

Avgvstæ Trevirorum, 1609

7. Cap. De Sacrificio missæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40721

mundi, mortificatio propriorum desideriorum secundum carnem, desiderium cœlestiū, perseverantia in bono, remissio culpæ, & etiam pœnæ pro quantitate deuotionis in recipiente, remedium contra omnes tentationes, & in summa, Eucharistia efficit omnes virtutes in anima, quas operantur cibus & potus in corpore. De hac materia, Halens, quæst. 41. membr. 3. S. Thom. loc. cit. q. 79. S. Bonau. in 4. d. 12. art. 3. q. 2. & omnium excellentissimè Gabriel Biel super canonem missæ ad longum. lectione, 85. & 86, pro concione.

CAPVT VII.

DE EVCHARISTIA, VT EST
sacrificium, siue missa.

MISSA nomen hebræum est, latinè oblationem significat. Atq; nomen missæ, sicut etiam res ipsa, antiquissimum est, quamuis hæreticorum nouum inuentum calumnientur. Meminere eius vetustissimi Patres & Martyres Ignatius in epist. 10. ad Smyrnenf. in qua etiam fatetur se Christum post resurrectionem nouisse. Clemens discipulus S. Petri in epist. 3. de officio sacerdotum & clericorum, Alex. primus Papa & Martyr in Epistola ad omnes Orthodoxos. Fœlix. I. Papa & Martyr in epist. 2. ad Episcopos Galliæ, Damasus in epist. 4. S. Ambros. in epist. 32. ad Marcellinam

Soro

Sororem suam. & in epist. lib. 5. epist. 33. Leo magnus in epist. 81. & 88. ad Episcopos Gallia & Germaniæ. Aug. serm. 91. de tempore & serm. 237. & sermon. 251. Gregor. I. epist. lib. 1. epist. 12. & alij alibi.

Multa pro defensione missæ, Doctores controuersiarum pettractant, quæ nostrum institutum non concernunt.

Quid est missæ sacrificium?

Quando missæ sacrificium institutum.

EST consecratio, oblatio, & sumptio corporis & sanguinis Christi, in memoriam cruenti sacrificij in cruce peracti.

Institutum autem est hoc sacrificiû in cœna, quando Saluator dixit, Hoc facite in meam commemorationem, vt sancti Patres tradunt, & tota Ecclesia in Conc. Trid. sess. 22. can. 2. de sacrificio missæ, confirmat.

Non sunt autem omnia quæ in missa peraguntur ex institutione diuina, nam quædam spectant ad solemnitatem & cæremonias, vt varia cantica, & orationes; quæ à summis Ecclesiæ moderatoribus, successione temporum sunt addita. Quædam verò sunt de substantia, & integritate, vt sunt eius partes, consecratio, oblatio & sumptio, & hæ sunt à Christo institutæ.

Quid in missa offertur?

IDIPSVM quod in cruce offerebatur, sed alio modo, id est, idem Christus, qui in cruce offerebatur modo cruento, in missa incruento offertur.

Cur

DE SACRAMENTO

Cur offertur?

AD recolendum Christi passionem, in gratiarum actionem, in satisfactionem pro viuis, & defunctis in purgatorio existentibus, ad impetrandum gratiã, & remissionem peccatorum, atque ad euitandum omnia mala tam præsentis, quàm futuræ vitæ.

Cui offertur?

VNI soli Deo rerum omnium creatori & gubernatori. Vnde Ecclesia, in memoria & honorem sanctorũ celebrare consuevit: non tamen illis sacrificiũ, sed soli Deo, qui sanctorum æterna gloria coronauit, offerre solet.

An missa oblata pro multis, tantum singulis, ac si pro vno duntaxat offeratur, proficit?

ADVERTENDVM, illi pro quibus missa offertur, sunt in duplici differẽtia: Alij sunt, pro quibus ex Ecclesiæ instituto, generaliter offertur sacrificium, vt pro Papa, Rege, Episcopo, Circumstantibus & parochianis. Alij sunt, pro quibus specialissimè offertur, quando Sacerdos nulla ratione obligatus offert, pro sua voluntate & intentione.

Prima Conclusio. Missa quando generaliter ex Ecclesiæ instituto offertur, propter maiorem numerum nemo suo fructu priuatur. Quia generali instituto Ecclesiæ singulis sacrificium applicatur, & vnicuique in suo ordine & gradu. Sic Sotus in 4. d. 13. art. 1. q. 2. & alij alij i.

Secunda Conclusio. Missa dicta aut oblata pro pluribus, non tantum prodest singulis, ac si pro vno solum specialissimè fieret oblatio: Hęc est communior sententia Scot. quodl. 20. Panorm. & Ioan. Andreæ in c. Fraternitatem de sepulturis. Soti lib. 9. de iustitia & iure q. 2. art. 2. Nauarr. in Manuali Confess. cap. 25. nu. 92. & alij alibi.

Contrarium tamen tenet Caiet. 2. 2. q. 79. art. 5. & aliqui alij, quorum sententia rejicitur: Ratio conclusionis est, quia cum valor missæ sit finitus, si inter plures diuidatur, minus quilibet percipiet, quam si inter pauciores fiat diuisio. Ex hac conclusione secundum omnes deducitur, quod vna missa, non licet duabus obligationibus satisfacere. Deinde etiã, quod multum in eo consistat, vt Sacerdos celebraturus applicet illi, vel illis intentionem suam, pro quibus vult, aut tenetur celebrare.

In quo loco celebranda Missa?

DE iure communi non licet nisi in loco ab Episcopo consecrato celebrare, aut in loco non sacro, cum altari portatili ex dispensatione sufficienti can. missarum solemniam de consecrat. d. 1.

Quo tempore missa habenda?

Aurora vsque ad meridiem, & si ante meridiem incepta est, perficienda est.
In

In nocte tamen natiuitatis Domini, circa mediam noctem licitum est celebrare.

Potestne aliquis in die plures celebrare missas?

FOELIX ille censendus, qui vnam dignam potest in die celebrare. In Natali tamen Domini, quilibet potest tres celebrare, & si id fiat continuè, vel separatim, parum refert. Sunt tamen adhuc alij casus, in quibus licet binare, vt vocant.

Primus. Quando aliqua persona singulari dignitatis venit, vt Episcopus, & vult audire missam.

Secundus. Quando infirmus indiget viaticum & non est sacramentum.

Tertius. Quando aliquis habet duas Ecclesias vnitas, quæ indigent duabus missis, & non sufficiunt ad sustentationem duorum sacerdotum, tunc cum licentia Episcopi potest sacerdos binare.

Quartus. Quando iudicio boni & prudentis viri talis causa occurrit, vt necessitas exigat. Alij adhuc ponuntur casus, de quibus, sic de his, vide Nauarr. in Manuali Confess. cap. 25. num. 87. Angelum, Syluest. & alios in summis verb. Missa.

Sed hoc obseruandum pro regula generalis. Quando quis duas, in die celebrat missas, aut etiam tres in die Natiuitatis, in vltima tantum debet sumere ablutionem, alias non celebraret ieiunus, contra præceptum Ecclesiæ

De defectibus occurrentibus in missa.

VIDE S. Thom. in 3. par. q. 83. art. vlt. Solum in 4. d. 13. q. 2. art. 6. Angelum, Syluestr. & Auream Armillam in verb. Missa.

Casus primus. Quid dicendum si sacerdos infirmitate, vel alio impedimento incipiat laborare, ita ut non valeat perficere missam incaptam.

Resp. Si fiat ante consecrationem, desistat: Si autem post, missa compleatur per alium Sacerdotem. 7. q. 1. cap. Nihil.

Secundus. Quid si celebrans in missa recordetur se esse in peccato mortali, vel non esse ieiunum?

Resp. Si ante consecrationem sit, & sine scandalo fieri possit, recedat ab altari: Sed si scandalum obsit, aut sit post consecrationem, pœniteat de culpa, & missam perficiat.

Tertius. Quid si aranea, musca, vermis, &c. cadat in calicem?

Resp. Si ante consecrationem, effundat vinum, & aliud imponat addendo parum aquæ. Si post consecrationem, animal capiatur, si ob horrorem sumi nō potest, comburatur, & cineres in sacrarium projiciantur: Sed si veneno inficiatur, fundatur in alium calicem sanguis, & sumatur aliud vinum cum aqua denuò consecrādum, & sanguis veneno infectus exicetur panno, vel stupa, deinde fiat combustio, & cineres in sacrarium reponantur.

E

Quat-

Quartus. Quid si per negligentiam ministri, aut alia ex causa, loco vini infundatur aqua, & id, sumpto corpore, quādo vult sumere calicem animaduertit, vel partem imbibit?

Resp. Secundum S. Thom. tunc alia hostia, & aliud vinum sumendum & consecrandum à principio. Scot. in 4. d. 8. q. 3. ait in tali casu, solum vinum esse accipiendum cum aqua, & incipiendum à consecratione calicis, ab illis verbis, Simili modo, &c. vsque, vnde & memores, & sic alijs omisis dicatur. Sanguis Domini nostri Iesu Christi custodiat animam, &c. & hoc sine turbatione, & scandalo facile fieri posset, ita vt nemo aduerteret. Existimo cum Soto, priuatim esse seruandum modum S. Thom. vbi non timetur scandalum. Aliàs Scoti sententia placet in publico. Si autem post consecrationem animaduertat, non esse aquam appositam, non apponat, cum non sit de necessitate.

Quintus. Quid si ex frigore, aut negligentia, hostia consecrata è manibus in calicem labatur?

Resp. Doleat, & missam profsequatur: Si autem apud populum sit, sic se accommodet in cæremonijs, vt scandalum, quantum fieri potest, euitetur.

Sextus. Quid si sumendo sanguinem remaneat particula in calice?

Resp. Adducat digito ad labium calicis,

sic sumat, antequam vinum apponat. Quod si tamen vinum apponatur & simul sumatur, nulla incurritur culpa, vt Angelus sentit verb. Missa. §. 20.

Septimus. Quid faciendum cum reliquijs hostiæ in patena, post sumptam lotionem ex communione laicorum superfluis?

Resp. Esse sumendas, quia hostiæ & reliquiarum, vna & eadem censetur sumptio. Si autem particula alicuius sit magnitudinis, aut integra hostia, si seruari non possit in sequentem diem, vt cum alia sumatur, & non sit custodia, vt si in campo, in capella longè distante ab hominibus missa celebrata sit, sumatur à sacerdote etiam post lotionem, quia censetur vna perceptio: si autem in loco sit custodia, seruanda est.

Octauus. Quid si sacerdos putat se habere vnam hostiam consecratam, & in sumptione reperit duas esse iunctas?

Resp. Vtramque simul sumendam.

Nonus. Quid si inueniatur fortè hostia in altari, vel parum vini extra calicem hæreat in pede?

Resp. Resolutio pendet ex intentione consecrantis, quæ communiter fertur in hostiam, quam secum defert ad altare, & in vinum, quod in calice est.

Decimus. Quid si vinum in calice congeletur?

Resp.

Resp. Si ante consecrationem, resoluat prius, & deinde consecret: Si autem non resoluat, adhuc conficit, quia vinum liquidum & congelatum non differunt specie. Si autem post consecrationem, etiam resoluat, vt habeat actualem rationem potus.

Vndecimus. Quid si sanguis effundatur?

Resp. Si totus effundatur, ponatur vinum aliud cum aqua, & consecretur, incipiendo à verbo, Simili modo, vt supra ex Scoto. Si pars tantum effusa sit, quod reliquum est, sumatur: Si autem sanguis cecidit super tabulam, lambatur, & tabula radatur, & cineres in sacrarium, vel iuxta altare recondantur: Idem faciendum si super lapidem altaris ceciderit: Si autem sanguis stillauerit, vsq; ad tertium linteum, linteamenta ter abluantur supposito calice, & aqua ablutionis in sacrarium fundatur, & pars linteorum abscindatur, comburatur & cineres in sacrarium ponantur: Si autem ceciderit super corporale, aut vestes sacerdotales, satis erit abluere, & ablutionem in sacrarium fundere. De poena verò effundentis sanguinem statuitur, de consecratione d. 2. can. si quis per negligentiam.

Duodecimus. Quid si hostia, vel aliqua eius pars delabatur in terram?

Resp. Reuerenter subleuetur, & locus in quem cecidit, mundetur & abradatur, puluis in sacrarium projiciatur. Si autem cecidit ex-

tra corporale in mappam altaris, seu linteum aliquod, lauetur, & lotio in sacrarium fundatur.

Decimus tertius. Quid si Sacerdos ex aliqua causa Eucharistiam euomat?

Resp. Si species integræ appareant, reuerenter, nisi horror prohibeat, sumantur: Aliàs cautè separentur, & in aliquo loco sacro reponantur; Quod si species non appareant, comburatur vomitus, & cineres in sacrarium reponantur. De pœnitentia horum, vide de consecrat. d. 2. ca. Si quis.

Decimus quartus. Quid si Sacerdos non recolat se aliqua dixisse, vt quandoq; contingit?

Resp. Secundum S. Thom. in q. 83. art. vlt. ad 5. non debet propter hoc turbari, qua qui multa dicit, non recolat omnia: Si tamen probabiliter constet aliqua omissa esse, si sunt de necessitate sacramenti, resumenda sunt: Si verò non sunt de forma consecrationis, non debet resumere, mutando ordinem officij, sed procedere secundum ordinem ad finem.

CAPVT VIII.

DE SACRAMENTO Pœnitentia in genere.

Pro introductione notandum, quod pœnitentia